

ACADEMIC FOCUS

เอกสารวิชาการ

**มลพิษในการขนถ่ายสินค้าทางทะเล
บริเวณเกาะสีชัง**

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ดาวน์โหลดเอกสารได้จาก
www.parliament.go.th/library

Academic Focus

พฤษภาคม 2563

สารบัญ

บทนำ	1
ปัญหามลพิษจากการขนถ่ายสินค้าทางทะเล และผลกระทบต่อด้านสิ่งแวดล้อม บริเวณเกาะสีชัง	2
มลพิษทางทะเล	2
สถานการณ์มลพิษจากการขนถ่ายสินค้าทาง ทะเลของประเทศไทย: กรณีเกาะสีชัง	2
องค์กรณีศึกษาเกี่ยวกับปัญหามลพิษทางทะเล	4
กฎหมาย กฎ และระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง	6
บทสรุปและข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา	11
บรรณานุกรม	13

เอกสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

<https://www.parliament.go.th/library>

มลพิษในการขนถ่ายสินค้าทางทะเล บริเวณเกาะสีชัง

บทนำ

การพัฒนาของประเทศในปัจจุบันทั้งทางด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี และสังคม ส่งผลให้มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ เช่น ด้านการค้าระหว่างประเทศที่เพิ่มมากขึ้น เทคโนโลยีที่ทันสมัย เป็นต้น ซึ่งการขนส่งทางทะเลนับว่ามีบทบาทสำคัญในการทำให้มูลค่าการส่งออกและนำเข้าเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว สร้างมูลค่าการค้าระหว่างประเทศอย่างมาก ด้วยการขนส่งสินค้าส่งออกและนำเข้าผ่านท่าเรือ

ในขณะเดียวกันการพัฒนาอย่างรวดเร็วได้ส่งผลกระทบต่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น มลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางทะเลและชายฝั่ง และการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น ในบทความนี้จะกล่าวถึงเฉพาะมลพิษจากการขนถ่ายสินค้าทางทะเลของประเทศไทยในบริเวณท่าเรือเกาะสีชังเท่านั้น

ปัญหามลพิษจากการขนถ่ายสินค้าทางทะเลและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม บริเวณเกาะสีชัง

เกาะสีชัง เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและเป็นบริเวณที่มีการขนถ่ายสินค้าของเรือสินค้าขนาดใหญ่ ซึ่งพบว่ามีปัญหาด้านต่าง ๆ เกิดขึ้น (เทศบาลตำบลเกาะสีชัง, 2561ข) ได้แก่

ปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. การกำจัดขยะมูลฝอยในทะเลรอบเกาะสีชัง
2. ปะการังและแหล่งอาศัยของสัตว์น้ำถูกทำลาย
3. การจับสัตว์น้ำที่ไม่ถูกกฎหมาย
4. การจัดระเบียบการจอดเรือ
5. การฟุ้งกระจายเนื่องจากการขนถ่ายสินค้าที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
6. การจัดระเบียบการเลี้ยงสัตว์น้ำ

ปัญหามลพิษและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่เกาะสีชัง เป็นปัญหาสำคัญที่ควรหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขอย่างเร่งด่วน เนื่องจากปัญหาข้างต้นส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศและทรัพยากรทางทะเล ตลอดจนส่งผลต่อการดำรงชีวิตของประชาชนในบริเวณเกาะสีชัง ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยว ซึ่งปัญหาที่ควรเร่งดำเนินการแก้ไข เช่น การฟุ้งกระจายเนื่องจากการขนถ่ายสินค้า การกำจัดขยะมูลฝอยในทะเลรอบเกาะสีชัง การจัดระเบียบการจอดเรือ เป็นต้น

มลพิษทางทะเล

กรมควบคุมมลพิษ (2560ก) ให้นิยาม “มลพิษทางทะเล” หมายถึง การที่มนุษย์นำเอาสิ่งต่าง ๆ ลงสู่สิ่งแวดล้อมในทะเล เช่น น้ำเสีย ขยะ ไม่ว่าจะโดยจงใจหรือไม่ หรือจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม เมื่อการกระทำนั้นก่อให้เกิดผลเสียต่อสิ่งมีชีวิต เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์ หรือการทำให้คุณภาพสิ่งแวดล้อมในทะเลเสื่อมลงและทำให้คุณค่าทางสุนทรียภาพลดลง โดยแบ่งประเภทของแหล่งกำเนิดมลพิษทางทะเลออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แหล่งกำเนิดมลพิษจากชายฝั่ง เช่น ชุมชน สถานที่ท่องเที่ยว พื้นที่อุตสาหกรรม พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ท่าเรือ ซึ่งก่อให้เกิดมลพิษต่อแหล่งทรัพยากรธรรมชาติชายฝั่งและในทะเล
2. แหล่งกำเนิดมลพิษทางทะเล เช่น ท่าเทียบเรือ การเดินเรือ การทำประมง การทำเหมืองแร่ในทะเล การขุดร่องน้ำ และการขุดเจาะก๊าซธรรมชาติ ส่งผลให้เกิดการปนเปื้อนของสารมลพิษ และการฟุ้งกระจาย เช่น ฝุ่นละออง น้ำมัน เป็นต้น

สถานการณ์มลพิษจากการขนถ่ายสินค้าทางทะเลของประเทศไทย: กรณีเกาะสีชัง

ข้อมูลทั่วไปเกาะสีชัง

เกาะสีชังมีพื้นที่ 7.96 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่บริเวณตอนในของอ่าวไทย อยู่ห่างจากอำเภอสัตหีบ จ.ชลบุรี ประมาณ 12 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร 117 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง (เทศบาลตำบลเกาะสีชัง, 2561ก) ดังนี้

ทิศเหนือจรดทะเลเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

ทิศใต้จรดทะเลเขตอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

ทิศตะวันออกจรดทะเลเขตอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ทิศตะวันตกจรดทะเลเขตอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

ภาพที่ 1 อาณาเขตเกาะสีชัง

ที่มา: ข้อมูลทั่วไป. โดย เทศบาลเกาะสีชัง, 2561, สืบค้นจาก <https://www.kohsichang.go.th>

การปกครอง

เดิมเกาะสีชังอยู่ในเขตการปกครองของจังหวัดสมุทรปราการ เมื่อปี พ.ศ. 2486 ได้โอนมาขึ้นกับอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี และตั้งเป็นกิ่งอำเภอ เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2486 และยกฐานะเป็นอำเภอ เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2537 โดยมีเขตการปกครอง 1 ตำบล คือ ตำบลท่าเทววงษ์ มี 7 หมู่บ้าน ทั้งนี้อำเภอเกาะสีชังมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ 2 แห่ง คือ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าเทววงษ์ และสุขาภิบาลเกาะสีชัง ต่อมาสุขาภิบาลเกาะสีชัง ได้ยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลเกาะสีชัง เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2542 เทศบาลตำบลเกาะสีชัง ได้รับการเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลใหม่ลงไปในทะเลน่านน้ำไทย โดยพลตำรวจเอก โกวิท วัฒนะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้ลงนามประกาศกระทรวงมหาดไทยเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลตำบลเกาะสีชัง เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2551 โดยเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลตำบลเกาะสีชังใหม่ให้ครอบคลุมพื้นที่ทะเล ทำให้เทศบาลตำบลเกาะสีชัง มีพื้นที่รับผิดชอบในทะเลเพิ่มขึ้นอีก 17.65 ตารางกิโลเมตร รวมพื้นที่บนบกเดิม 7.96 ตารางกิโลเมตร รวมทั้งสิ้น 25.61 ตารางกิโลเมตร (เทศบาลตำบลเกาะสีชัง, 2561ข)

ภาพที่ 2 ที่ตั้งอำเภอเกาะสีชัง

ที่มา: ประวัติเทศบาล. โดย เทศบาลเกาะสีชัง, 2561, สืบค้นจาก <https://www.kohsichang.go.th>

จากประกาศยุบรวมพื้นที่ของกระทรวงมหาดไทยเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2547 ปรากฏข้อมูลว่าพื้นที่เดิมกับพื้นที่ยุบรวมไม่ติดต่อกัน โดยมีน้ำทะเลคั่นอยู่ตรงกลาง เนื่องจากเกาะขามใหญ่อยู่ห่างจากเกาะสีชังประมาณ 1.4 กิโลเมตร ส่งผลให้การดำเนินโครงการบางอย่างเกิดความไม่สะดวกและส่งผลให้เกิดความล่าช้าของโครงการ ต่อมาได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทยเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลตำบลเกาะสีชัง เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2551 โดยครอบคลุมพื้นที่ทะเล ทำให้เทศบาลตำบลเกาะสีชัง มีพื้นที่รับผิดชอบในทะเลเพิ่มขึ้นอีก 17.65 ตารางกิโลเมตร (เทศบาลตำบลเกาะสีชัง, 2561) ซึ่งเทศบาลตำบลเกาะสีชัง สามารถออกกฎหมายท้องถิ่นและกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในทะเลรอบเกาะสีชังจากการขนถ่ายสินค้าทางทะเล

จากข้อมูลข้างต้น ปัญหาฝุ่นละอองจากการขนถ่ายสินค้า ปัญหาขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลจากเรือ ปัญหาน้ำเสียจากเรือและการล้างระวางเรือ เป็นต้น นับเป็นปัญหาสำคัญในพื้นที่บริเวณท่าเรือเกาะสีชัง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ใช้ในการขนถ่ายสินค้าเทกองชนิดต่าง ๆ เช่น ปูนซีเมนต์ แป้งมันสำปะหลัง ถ่านหิน ปุ๋ยเคมี ถั่วเหลือง และโซดาแอส เป็นต้น (กรมควบคุมมลพิษ, 2557) นอกจากนี้ ยังมีสินค้าบรรจุหีบ ห่อ เช่น น้ำตาล ข้าวสาร ข้าวโพด เป็นต้น ซึ่งปัญหาดังกล่าวข้างต้นเป็นปัญหาสำคัญที่จะต้องหาแนวทางป้องกัน และดำเนินการแก้ไขอย่างรวดเร็ว เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยรอบบริเวณท่าเรือ

องค์กรณีบัญญัติกับปัญหามลพิษทางทะเล

องค์กรณีบัญญัติมีการประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาหมลพิษจากการขนถ่ายสินค้าทางทะเลบริเวณเกาะสีชัง ดังต่อไปนี้

1. การประชุมสภาผู้แทนราษฎร (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) ครั้งที่ 23 วันพฤหัสบดีที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2555 ได้มีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการขนส่งข้ามพรมแดน พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติการรับขนของทางถนนระหว่างประเทศ พ.ศ. .... ซึ่งมีผู้อภิปรายเกี่ยวกับการขนถ่ายสินค้าของเรือระหว่างประเทศในบริเวณเกาะสีชัง ที่ส่งผลให้มีสารพิษต่าง ๆ ตกหล่นลงในทะเล และผู้อภิปรายเสนอ

ให้รัฐบาลในขณะนั้นดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักgrayงานการประชุมและชวเลข, 2555, น. 161) ซึ่งได้มีการตราเป็นพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการขนส่งข้ามพรมแดน พ.ศ. 2556 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 130 ตอนที่ 30 ก วันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2556 หน้า 5 ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

2. การประชุมสภาผู้แทนราษฎร (สมัยสามัญทั่วไป) ครั้งที่ 11 วันศุกร์ที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2556 ได้มีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของประเทศ พ.ศ. .... ซึ่งมีผู้อภิปรายเกี่ยวกับการขนส่งสินค้าบริเวณเกาะสีชัง มีสินค้าร่วงหล่นในทะเลส่งผลกระทบต่อมลภาวะที่จะต้องจัดการเพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักgrayงานการประชุมและชวเลข, 2556, น. 137)

โดยที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ 3-4/2557 ลงวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2557 เห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงิน เพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของประเทศ พ.ศ. .... มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา 169 วรรคหนึ่ง และมาตรา 170 อันเป็นสาระสำคัญเป็นผลให้ร่างพระราชบัญญัตินี้ตกไป และไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยประเด็นอื่นเพราะไม่มีผลทำให้คำวินิจฉัยเปลี่ยนแปลง

3. คณะอนุกรรมการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่ง ในคณะกรรมการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ลงพื้นที่เกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2560 เพื่อศึกษาสภาพปัญหามลพิษทางอากาศในบริเวณเกาะสีชัง ซึ่งเกิดจากการขนถ่ายสินค้าเทกองขึ้น-ลง เรือสินค้า การทิ้งขยะลงทะเลของเรือสินค้า และมลภาวะอื่น ๆ ทางทะเลรอบเกาะสีชัง ซึ่งสร้างปัญหามลพิษอย่างมาก (คณะอนุกรรมการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่ง ในคณะกรรมการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภานิติบัญญัติแห่งชาติ, 2560) สรุปมลพิษที่เกิดขึ้นไว้ดังนี้

3.1 มลพิษจากขยะ

ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลในทะเลบริเวณรอบเกาะสีชังที่เกิดจากเรือโป๊ะและทุ่นขนถ่ายสินค้า สามารถจำแนกขยะได้เป็น 3 ชนิด ดังนี้

- 1) ขยะที่เกิดจากการอุปโภค-บริโภค ในชีวิตประจำวัน เช่น เศษอาหาร ถุงพลาสติก กระดาษ เป็นต้น
- 2) ขยะสินค้าคงเหลือจากการขนถ่ายสินค้าซึ่งเป็นสินค้าที่ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ปูนซีเมนต์ ถ่านหิน แป้งมัน ปุย โซดาแอช กำมะถัน กากถั่ว และยิปซัม เป็นต้น
- 3) น้ำเสีย สิ่งปฏิกูลจากการล้างระวางเรือ การล้างพื้นทุ่นขนถ่ายสินค้า เป็นต้น ซึ่งจะก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเล

3.2 มลพิษจากน้ำมัน

มลพิษจากน้ำมัน เกิดจากการเปลี่ยนแปลงถ่ายน้ำมัน ล้างเครื่องยนต์ เครื่องจักรต่าง ๆ และป้อนน้ำทิ้งลงในทะเล

3.3 มลพิษจากน้ำอับเฉา

มลพิษจากน้ำอับเฉา ซึ่งน้ำอับเฉาเป็นน้ำที่ใช้ในการถ่วงเรือ เช่น เรือเปล่าจากประเทศแอฟริกาจะถ่วงน้ำจากแอฟริกาไปถึงเกาะสีชัง เมื่อมาถึง เรือดังกล่าวจะปล่อยน้ำอับเฉาออก เพื่อเตรียมเรือสำหรับการบรรทุกสินค้าที่ทำเรือแหลมฉบัง โดยจะปล่อยน้ำอับเฉาที่เกาะสีชังลงสู่ทะเล

3.4 มลพิษจากน้ำห้องเรือ

มลพิษจากน้ำห้องเรือ เป็นมลพิษอันเกิดจากน้ำที่ล้างระวางสินค้าและน้ำจากห้องเครื่อง ซึ่งตามกฎหมายจะต้องไม่เกิน 100 PPM ก่อนที่จะปล่อยออกนอกเรือได้

3.5 มลพิษจากอากาศและฝุ่นละอองจากการดำเนินงานของเรือสินค้า

การขนถ่ายสินค้าบริเวณท่าทอดสมอเรือระหว่างอำเภอเกาะสีชังและอำเภอสัตหีบฯ ได้แก่ ถ่านหิน แป้งมัน ปุ๋ย ปูนซีเมนต์ และยิปซัม เป็นต้น ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม

4. คณะกรรมการการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ลงพื้นที่เกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี ช่วงวันที่ 24-25 มีนาคม 2561 เพื่อติดตามความคืบหน้าการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง บริเวณชายหาดพัทยาอำเภอบางละมุง และการแก้ไขปัญหามลพิษจากการขนถ่ายสินค้าในทะเลระหว่างอำเภอเกาะสีชังกับอำเภอสัตหีบฯ จากกรณีที่ได้มีการร้องเรียนสภาพปัญหาขยะบนเกาะสีชังเนื่องจากการถ่ายเทสิ่งปฏิกูลมูลฝอย น้ำล้างห้องเรือ และขยะจากเรือสินค้าต่างประเทศ ซึ่งเป็นขยะที่อันตราย เช่น ปูนซีเมนต์ ถ่านหิน แป้งมันสำปะหลัง โซดาแอช และกำมะถัน โดยการขนถ่ายสินค้าจะสร้างปัญหาต่อทรัพยากรธรรมชาติในท้องทะเล (คณะกรรมการการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภานิติบัญญัติแห่งชาติ, 2561)

เห็นได้ว่าฝ่ายนิติบัญญัติได้ให้ความสำคัญกับปัญหามลพิษและสิ่งแวดล้อมทางทะเลที่เกิดขึ้น เนื่องจากการค้าทางทะเลยังมีการขยายตัวอยู่ตลอดเวลา และปัญหามลพิษทางทะเลข้างต้นยังคงเกิดขึ้น ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่กระทบต่อสุขภาพของประชาชนและจำเป็นจะต้องได้รับการแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ

กฎหมาย กฎ และระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง

กฎหมายเกี่ยวกับการพาณิชย์นาวี

สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 13 (ชลบุรี) (2562) ได้รวบรวมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพาณิชย์นาวี ได้แก่

1. พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456

กำหนดหลักเกณฑ์เพื่อความปลอดภัยในการเดินเรือในน่านน้ำไทยและเขตต่อเนื่อง ซึ่งกำหนดมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันมลพิษทางทะเล ว่าด้วยการทิ้งอับเฉาลงในลำแม่น้ำ, เขตท่า, หรือในท่าเลทอดสมอจอดเรือ ตามมาตรา 119 และมาตรา 119 ทวิ ดังนี้

มาตรา 119 ห้ามมิให้ผู้ใดเท ทิ้ง หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้หินกรวด ทราย ดิน โคลน อับเฉา สิ่งของหรือสิ่งปฏิกูลใด ๆ ยกเว้นน้ำมันและเคมีภัณฑ์ลงในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ หรือทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือทะเลภายในน่านน้ำไทย อันจะเป็นเหตุให้เกิดการตื่นเงิน ตกตะกอนหรือสกปรก เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าท่า ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษ

จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และต้องชดใช้เงินค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียในการขจัดสิ่งเหล่านั้นด้วย

มาตรา 119 ทวิ ห้ามมิให้ผู้ใดเท ทิ้ง หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้น้ำมันและเคมีภัณฑ์หรือสิ่งใด ๆ ลงในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ หรือทะเลสาบอันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือทะเลภายในน่านน้ำไทย อันอาจจะเป็นเหตุให้เกิดเป็นพิษต่อสิ่งมีชีวิตหรือต่อสิ่งแวดล้อม หรือเป็นอันตรายต่อการเดินเรือในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ หรือทะเลสาบดังกล่าว ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ และต้องชดใช้เงินค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไปในการแก้ไขสิ่งเป็นพิษหรือชดใช้ค่าเสียหายเหล่านั้นด้วย

2. พระราชบัญญัติป้องกันเรือโดนกัน พ.ศ. 2522

(ป้องกันเรือเกิดอุบัติเหตุอันนำมาซึ่งความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมได้)

ได้วางมาตรการเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติของเรือ เช่น ยามระวางเหตุ อัตราความเร็วปลอดภัยการเสี่ยงภัยจากการโดนกัน การปฏิบัติเพื่อหลีกเลี่ยงการโดนกัน เป็นต้น เพื่อป้องกันเรือเกิดอุบัติเหตุอันนำมาซึ่งความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมได้

3. พระราชบัญญัติการเฉลี่ยความเสียหายทั่วไปจากภัยอันตรายในการเดินเรือ พ.ศ. 2547

ได้วางมาตรการเกี่ยวกับความเสียหายรวมถึงความเสียหายจากมลภาวะ เฉพาะค่าใช้จ่ายที่ตามหลักปฏิบัติเกี่ยวกับการพาณิชย์นาวีระหว่างประเทศซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปให้นำมาเฉลี่ยได้

4. พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. 2558

ได้กำหนดความหมายของ “ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง” หมายความว่า สิ่งที่มีอยู่หรือเกิดขึ้นตามธรรมชาติในบริเวณทะเล และชายฝั่ง รวมถึงพืชมะพร้าว พืชพื้นน้ำชายฝั่ง คลอง คูแพรก ทะเลสาบ และบริเวณพื้นที่ปากแม่น้ำ ที่มีพื้นที่ติดต่อกับทะเลหรืออิทธิพลของน้ำทะเลเข้าถึง เช่น ป่าชายเลน ป่าชายหาด ที่ชายทะเล เกาะ ภูเขาทะเล ปะการัง ดอนหอย ฟันปลาและสัตว์ทะเล หรือสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์แก่ระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง เช่น ปะการังเทียม แนวลดแรงคลื่น และการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง และได้วางหลักกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งไว้ว่า ในกรณีที่ปรากฏว่าบุคคลใดก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายมีอำนาจสั่งให้บุคคลนั้นระงับการกระทำ หรือกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งนั้นเป็นการชั่วคราว ตามความเหมาะสม

กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 13 (ชลบุรี) (2562) ได้รวบรวมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ได้แก่

1. พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

กฎหมายเกี่ยวกับการห้ามทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในที่หรือทางสาธารณะ ซึ่งรวมถึงทะเลโดยให้อำนาจท้องถิ่นออกข้อกำหนด

2. พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535

กฎหมายเกี่ยวกับการห้ามทิ้งสิ่งปฏิกูลลงในทางน้ำซึ่งรวมถึงทะเล

3. พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535

กฎหมายเกี่ยวกับการกำหนด มาตรฐานคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง กำหนดเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมได้ กำหนดโครงการที่ต้องจัดทำ การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม การควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด การระบายน้ำทิ้งหรือการปล่อยทิ้งของเสีย กำหนดเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม พื้นที่ควบคุมมลพิษ

4. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการป้องกันและขจัดมลพิษทางน้ำเนื่องจากน้ำมัน พ.ศ. 2547

ระเบียบเกี่ยวกับการป้องกันและขจัดมลพิษทางน้ำเนื่องจากน้ำมัน

5. พระราชบัญญัติว่าด้วยการอนุรักษ์สัตว์น้ำ พ.ศ. 2535

กฎหมายเพื่อควบคุมการนำวัตถุที่ทำลายสิ่งแวดล้อมเข้ามาในราชอาณาจักรทางทะเล

อนุสัญญาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางทะเล (จิตติชัย รุจนกนกนาฏ, 2561) ได้แก่

1. อนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันมลพิษทางทะเลเนื่องจากการทิ้งวัสดุเหลือใช้และวัสดุอย่างอื่น (Convention on the Prevention of Marine Pollution by Dumping of Wastes and Other Matter)
2. อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการแทรกแซงในทะเลหลวงในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุมลพิษน้ำมัน (International Convention relating to Intervention on the High Seas in Cases of Oil Pollution Casualties)
3. อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการป้องกันมลพิษจากเรือ (International Convention for the Prevention of Pollution from Ships)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมลพิษทางทะเลในประเทศไทย ได้แก่

ชลธิศ รันสินโย (2562). ศึกษา “มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการปล่อยทิ้งขยะจากปฏิบัติการของเรือเดินทะเล” โดยกล่าวถึงภาวะมลพิษทางทะเลอันเกิดจากเรือเดินทะเลถือเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศในทะเลเป็นอย่างมาก จากเหตุที่ในปัจจุบันการคมนาคมทางทะเลเป็นที่นิยมทำให้ปริมาณเรือที่สัญจรในทะเลมีปริมาณมาก การให้ความสำคัญด้านการควบคุมภาวะมลพิษทางทะเลจากเรือจึงจำเป็นและต้องอาศัยความร่วมมือในหลายภาคส่วน ซึ่งเมื่อก้าวถึงลักษณะภาวะมลพิษที่เกิดจากเรือเดินทะเลมีด้วยกันอยู่ 3 ลักษณะ คือ การทิ้งเท, อุบัติการณ์ในการเดินเรือ, และการปล่อยทิ้งของเสียอันเกิดจากปฏิบัติการของเรือ ซึ่งของเสียอันเป็นมลพิษจากปฏิบัติการของเรือนี้ประกอบไปด้วย น้ำมันของเหลวที่เป็นพิษในระหว่าง สารอันตราย สิ่งปฏิกูล ขยะ และมลพิษทางอากาศ โดยงานวิจัยนี้กล่าวถึงเรื่องภาวะมลพิษอันเกิดจากการปล่อยทิ้งอันเกิดจากปฏิบัติการของเรือเฉพาะในส่วนของขยะ ในส่วนมาตรการระหว่างประเทศว่าด้วยการควบคุมภาวะมลพิษจากการปล่อยทิ้งขยะจากเรือเดินทะเล และพิจารณามาตรการของประเทศไทยในเรื่องดังกล่าว ว่ามีความสอดคล้องกับมาตรการระหว่างประเทศอันถือเป็นมาตรการสากลมากน้อยเพียงใด

จากการศึกษา พบว่า มีมาตรการว่าด้วยเรื่องการควบคุมการปล่อยทิ้งขยะจากเรือเดินทะเลปรากฏในกฎหมายภายในหลายฉบับ แต่ก็พบปัญหาสำคัญหลายประการที่ส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายไม่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ปัญหาเรื่องขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายต่อเรือที่ไม่ได้ครอบคลุถึงเรือต่างชาติ

ที่เดินเรืออยู่ในทะเลไทย ปัญหาเรื่องเขตบังคับใช้กฎหมายที่ไม่ได้ครอบคลุมไปถึงเขตเศรษฐกิจจำเพาะ และปัญหาเรื่องหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการปล่อยทิ้งขยะ จากเรือเดินทะเลที่ไม่มีความชัดเจนในส่วนของกฎหมายที่กำหนดอำนาจหน้าที่เป็นการเฉพาะ เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการควบคุมการปล่อยทิ้งขยะจากเรือเดินทะเล การจะบรรลุวัตถุประสงค์ในการควบคุมภาวะมลพิษอันเกิดจากเรือเดินทะเลโดยเฉพาะมาตรการด้านการควบคุมการปล่อยทิ้งขยะจากเรือเดินทะเลตามอนุสัญญา MARPOL 73/78 รัฐเจ้าของธง (flag states) มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากเพราะเป็นมาตรการที่บังคับต่อเรือ อย่างไรก็ตาม เป็นการยากที่รัฐเจ้าของธงจะสอดส่องดูแลได้อย่างทั่วถึง ดังนั้น บทบาทของรัฐชายฝั่ง (coastal states) ที่มีมาตรการทางกฎหมายภายในทะเลอาณาเขตและเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐตนอย่างครอบคลุม และบทบาทของรัฐเจ้าท่าเรือ (port states) ด้านการประสานความร่วมมือระหว่างรัฐ การตรวจสอบเรือต่างชาติที่เข้าเทียบท่าเรือของรัฐ รวมถึงการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกรองรับขยะที่ท่าเรือจึงมีความสำคัญไม่ด้อยกว่ากัน ประเทศไทยในฐานะที่มีอาณาเขตติดต่อกับทะเลและการคมนาคมทางทะเลมีความสำคัญจึงควรให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าวอย่างจริงจัง ซึ่งจากการพิจารณากฎหมายภายในของประเทศไทย พบว่าค่อนข้างครอบคลุมถึงการควบคุมภาวะมลพิษทางทะเลจากเรือพอสมควร ดังนั้น การปรับปรุงกฎหมายภายในที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับการควบคุมการปล่อยทิ้งขยะจากปฏิบัติการของเรือเดินทะเลตามหลักเกณฑ์ระหว่างประเทศก็ถือว่าเพียงพอแล้ว

เฉลิมพงษ์ เสนารักษ์ (2559) ศึกษา “การรับอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการป้องกันมลพิษจากเรือเพื่อการจัดการขยะจากเรือในท่าเรือแหลมฉบัง : กรณีความร่วมมือของธุรกิจการขนส่งทางเรือ” โดยศึกษาเพื่อสำรวจระดับของผลการให้บริการอุปกรณ์รองรับขยะของท่าเรือแหลมฉบัง วิเคราะห์ผลกระทบของปัจจัยที่มีผลต่อการนำขยะมาทิ้งที่ท่าเรือแหลมฉบังของผู้ขนส่งทางทะเล วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของความร่วมมือระหว่างท่าเรือแหลมฉบังและผู้ขนส่งทางทะเล พร้อมเสนอแนวทางเพื่อเพิ่มความร่วมมือในการจัดการขยะจากเรือ และวิเคราะห์ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากความร่วมมือระหว่างท่าเรือแหลมฉบังและผู้ขนส่งทางทะเล ซึ่งใช้การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามของผู้ขนส่งทางทะเล และสายเรือ ผลการศึกษาพบว่า ระดับความถี่ในการใช้บริการท่าเรือแหลมฉบังของผู้ขนส่งทางทะเล สัญชาติของบริษัทขนส่งทางทะเล ประเภทของเรือของผู้ขนส่งทางทะเล มีผลต่อความแตกต่างของทัศนคติของผู้ขนส่งทางทะเลเกี่ยวกับระดับของผลการให้บริการอุปกรณ์รองรับขยะของท่าเรือแหลมฉบัง และปัจจัยที่มีผลต่อการนำขยะมาทิ้งที่ท่าเรือแหลมฉบัง และผู้ขนส่งทางทะเลแสดงความคิดเห็นว่าท่าเรือแหลมฉบังมีการจัดอุปกรณ์สำหรับรองรับขยะอันตรายจากเรืออย่างเพียงพอ บริการตรงเวลา มีความสะดวกในการติดต่อเพื่อขอใช้บริการเก็บขยะ แต่ก็ยังมีการดำเนินการบางกิจกรรมที่ไม่สอดคล้องกับข้อกำหนดในบทบัญญัติของอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการป้องกันมลพิษจากเรือ เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาในการให้บริการเก็บขยะของท่าเรือแหลมฉบัง ยกเว้นการดำเนินงานของกรมเจ้าท่าในการป้องกันมลพิษจากขยะจากเรือ และเพิ่มความร่วมมือระหว่างท่าเรือแหลมฉบังและผู้ขนส่งทางทะเล

กรมควบคุมมลพิษ (2557) ศึกษา “ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและภาวะมลพิษ กรณีการขนส่งสินค้าบริเวณเกาะสีชังเพื่อประเมินศักยภาพและผลกระทบสิ่งแวดล้อมในการเป็นเขตขนส่งสินค้าระดับภูมิภาคเพื่อ

รองรับการขยายตัวของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” โดยศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมและภาวะมลพิษกรณี การขนส่งสินค้าระหว่างเรือบริเวณอ่าวศรีราชา-เกาะสีชัง รวมถึงการสะสมของตะกอนที่อาจมีผลต่อระบบ นิเวศทางทะเลและผลกระทบทางอากาศต่อชุมชนทั้งบริเวณอ่าวศรีราชาและเกาะสีชัง พร้อมเสนอแนวทาง มาตรการ การพัฒนานโยบายในการป้องกันและแก้ไขปัญหา รวมถึงการรองรับการพัฒนาเป็นท่าเรือหรือ เขตขนส่งสินค้าในระดับภูมิภาค ซึ่งจะเป็นทางเลือกเป็นพื้นที่ขนส่งสินค้าเพื่อลดต้นทุนของการขนส่งสินค้า ให้กับผู้ประกอบการในระดับภูมิภาคต่อไปและป้องกันปัญหาความขัดแย้งของประชาชนที่ได้รับผลกระทบที่ อาจกระทบกับภาคอุตสาหกรรมของประเทศ ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาสิ่งแวดล้อมจากการขนส่งสินค้า ทางเรือบริเวณอ่าวศรีราชา-เกาะสีชัง มีดังนี้

1. ปัญหาฝุ่นละอองในอากาศจากการขนถ่ายสินค้าขาเข้า-ขาออก (สินค้าเทกอง) ประเภทมันสำปะหลัง จากเรือลำเลียงขึ้น-ลงเรือเดินทะเลที่มีผลกระทบต่อชุมชน
2. ปัญหาฝุ่นละอองในอากาศจากการขนถ่ายสินค้าขาเข้า-ขาออก (สินค้าเทกอง) ประเภทถ่านหินจาก เรือลำเลียงขึ้น-ลงเรือเดินทะเลที่มีผลเฉพาะบริเวณขนถ่าย
3. ปัญหาขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลจากเรือขนส่งประเภทต่าง ๆ
4. ปัญหาน้ำเสียจากเรือและจากการล้างระวางเรือและเศษวัสดุจากการขนถ่ายสินค้า
5. ปัญหาความเสื่อมโทรมของตะกอนดินพื้นทะเล

โดยได้เสนอเสนอมาตรการ แนวทางในการกำหนดนโยบาย กฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมจากการขนถ่ายสินค้าทางเรือ คือ

- 1) การลดผลกระทบจากขั้นตอนการขนถ่ายจากเรือไปะลงเรือสินค้า
- 2) การลดผลกระทบโดยการกำหนดจุดจอดเรือสินค้าและพื้นที่ทำการขนถ่ายสินค้าทางเรือให้ เหมาะสมในแต่ละฤดูกาล
- 3) การลดผลกระทบที่ตัวสินค้าโดยตรง
- 4) มาตรการควบคุมและติดตามตรวจสอบการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการขนถ่ายสินค้าทางเรือ
- 5) มาตรการบังคับใช้กฎหมาย
- 6) มาตรการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม

แนวทางการฟื้นฟูคุณภาพน้ำและตะกอนดินพื้นทะเล ดังนี้

- 1) การฟื้นฟูคุณภาพน้ำทะเลและตะกอนดินพื้นทะเล โดยการกำหนดจุดห้ามจอดเรือสินค้าเพื่อ การขนถ่ายในแต่ละฤดูกาล
- 2) การฟื้นฟูคุณภาพน้ำและตะกอนดินโดยใช้วิธีทางชีวภาพ
- 3) การฟื้นฟูคุณภาพน้ำและตะกอนดินในทะเลบริเวณรอบพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากกิจกรรมการ ขนถ่ายสินค้า
- 4) การพัฒนาการขนถ่ายสินค้าทางเรือในพื้นที่ศึกษาเพื่อสร้างศักยภาพในการแข่งขัน การขนส่ง สินค้าในภูมิภาคอาเซียน

ลัทธิ ปรีชัช (2557) ศึกษา “การจัดการมูลฝอยบนเรือ และทำเทียบเรือจากกิจกรรมบริการท่องเที่ยวคว้าน้ำลึกบริเวณหมู่เกาะราชา ที่ขึ้นฝั่ง ณ ทำเทียบเรืออ่าวฉลอง อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต” โดยศึกษาระบบการจัดการขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นบนเรือบริการท่องเที่ยวคว้าน้ำลึกบริเวณหมู่เกาะราชาเชื่อมโยงจนถึงบนฝั่ง บริเวณทำเทียบเรืออ่าวฉลอง วิเคราะห์ปริมาณและองค์ประกอบของขยะมูลฝอย ตลอดจนเสนอแนะการปรับปรุงการจัดการขยะมูลฝอยบนเรือบริการท่องเที่ยวและทำเทียบเรือ ผลการศึกษาพบว่าขยะมูลฝอยบนเรือเกิดจากกิจกรรมการบริโภค มีค่าเฉลี่ย 0.77 ± 0.39 กิโลกรัมต่อคน แบ่งเป็นขยะมูลฝอยย่อยสลายได้ และขยะมูลฝอยรีไซเคิล มีการนำขยะมูลฝอยจากบนเรือกองทิ้งไว้บริเวณสะพานเทียบเรือ โดยมีการจัดการที่ไม่เหมาะสม ซึ่งผู้ศึกษาได้เสนอให้มีการจัดทำโครงการนำร่องเพื่อแก้ไขปัญหามูลฝอยตกค้าง โดยให้ห้องปฏิบัติการส่วนจังหวัด ร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการคัดแยกและบริหารจัดการกำจัดขยะมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพ

กรมเจ้าท่า (2551) ศึกษา “โครงการจัดการของเสียของท่าเรือไทย” โดยศึกษาการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการของเสียของท่าเรือ เพื่อให้ประเทศไทยสามารถปฏิบัติตามข้อบังคับของอนุสัญญา MARPOL 73/78 พัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการของเสียของท่าเรือของประเทศให้เป็นไปตามข้อบังคับของอนุสัญญาระหว่างประเทศ และเป็นไปตามกฎหมายไทย ศึกษากฎข้อบังคับและข้อกำหนดต่าง ๆ เพื่อประกอบการเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการของเสียของท่าเรือที่เหมาะสมศึกษารูปแบบการดำเนินงาน และองค์กรบริหารของท่าเรือในการบริหารจัดการของเสียจากเรือ เพื่อศึกษาแผนการพัฒนากิจการบริหารจัดการของเสีย ณ ท่าเรือสาธิต 3 แห่ง คือ ท่าเรือกรุงเทพ ท่าเรือแหลมฉบัง และท่าเรือมาบตาพุด สำหรับรองรับการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา MARPOL 73/78 ซึ่งประเทศไทยได้ลงนามในภาคยานุวัติสารเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา MARPOL 73/78 ในภาคผนวก 1 และ 2 ต่อองค์การทางทะเลระหว่างประเทศแล้ว โดยเริ่มมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

ผลที่ได้รับจากการศึกษาในครั้งนี้ คือ แผนปฏิบัติการจัดการของเสียจากเรือ (Operation Plan for the Management of Ship-Generated Waste) ของท่าเรือสาธิตทั้งสามแห่ง โดยกรมเจ้าท่าจะนำผลการศึกษานี้ไปประยุกต์ใช้กับการจัดการของเสียจากเรือและท่าเรือในประเทศไทยภายใต้กฎหมายไทยและข้อกำหนดของอนุสัญญา MARPOL 73/78 อย่างสอดคล้องกัน

บทสรุปและข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา

เกาะสีชังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เป็นพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลเกาะสีชัง มีอาณาบริเวณครอบคลุมทั้งพื้นที่บกและในทะเลเป็นบริเวณกว้าง 25.61 ตารางกิโลเมตร และเป็นบริเวณที่มีการขนถ่ายสินค้าของเรือสินค้าขนาดใหญ่ โดยพบว่าที่ผ่านมามีปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในทะเลรอบเกาะสีชัง ได้แก่ 1. การกำจัดขยะมูลฝอยในทะเลรอบเกาะสีชัง 2. ปะการังและแหล่งอาศัยของสัตว์น้ำถูกทำลาย 3. การจับสัตว์น้ำที่ไม่ถูกกฎหมาย 4. การจัดระเบียบการจอดเรือ 5. การฟุ้งกระจายเนื่องจากการขนถ่ายสินค้าที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม 6. การจัดระเบียบการเลี้ยงสัตว์น้ำ

จากข้อมูลข้างต้น ปัญหามลพิษทางทะเลในการขนถ่ายสินค้าทางทะเลบริเวณเกาะสีชัง มีปัญหาสำคัญ เช่น ปัญหาฝุ่นละอองจากการขนถ่ายสินค้า ปัญหาขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลจากเรือ ปัญหาน้ำเสียจากเรือและการล้างระวางเรือ นับเป็นปัญหาสำคัญในพื้นที่บริเวณท่าเรือเกาะสีชัง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ใช้ในการขนถ่ายสินค้าเทกองชนิดต่าง ๆ เช่น ปูนซีเมนต์ แป้งมันสำปะหลัง ถ่านหิน ปุ๋ยเคมี เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีสินค้าบรรจุหีบ ห่อ เช่น น้ำตาล ข้าวสาร ข้าวโพด เป็นต้น จึงมีความสำคัญที่จะต้องหาแนวทางป้องกัน และดำเนินการแก้ไขอย่างรวดเร็ว เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยรอบบริเวณท่าเรือ ซึ่งเทศบาลตำบลเกาะสีชังและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว เช่น กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง มีการบังคับใช้กฎหมายโดยการออกมาตรการห้ามทิ้ง ระบาย ของเสีย น้ำเสีย ขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล หรือสิ่งอื่นใดบริเวณพื้นที่เกาะสีชัง ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นองค์กรนิติบัญญัติให้ความสำคัญและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา มาโดยตลอด

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาของนักวิชาการในการแก้ไขปัญหามลพิษทางทะเลนั้น ยังพบว่ามีปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น ปัญหาเรื่องเขตบังคับใช้กฎหมายที่ไม่ได้ครอบคลุมไปถึงเขตเศรษฐกิจจำเพาะ และปัญหาเรื่องหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการปล่อยทิ้งขยะจากเรือเดินทะเลที่ไม่มีความชัดเจนในส่วนของกฎหมายที่กำหนดอำนาจหน้าที่เป็นการเฉพาะ เป็นต้น

ดังนั้น จึงควรเร่งหาแนวทางแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองจากการขนถ่ายสินค้าทางทะเลในบริเวณเกาะสีชัง เพื่อเป็นการป้องกันมลพิษที่จะกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและประชาชนในบริเวณที่ทำการขนถ่ายสินค้า ให้มีประสิทธิภาพ เช่น การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีความเคร่งครัด ใช้การขนถ่ายสินค้าเทกองระบบปิดตลอดจนใช้อุปกรณ์ขนถ่ายที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมแบบ Eco Hopper เพื่อลดฝุ่นละอองขณะขนถ่าย นอกจากนี้ ควรมีการจัดระเบียบหรือกำหนดพื้นที่จอดเรือที่ใช้ในการขนถ่ายสินค้าในทะเลให้มีระยะห่างจากฝั่งหรือพื้นที่ชุมชน เพื่อลดผลกระทบจากการฟุ้งกระจายของฝุ่นละอองจากการขนถ่ายสินค้าเทกองตลอดจนมีการตรวจสอบการปฏิบัติงานขนถ่ายสินค้าของเรือให้เคร่งครัด เป็นต้น

จัดทำโดย

นายนรากร นันทไทรภพ

กลุ่มงานบริการวิชาการ 3 สำนักวิชาการ

โทรศัพท์ 0 2244 2070

โทรสาร 0 2244 2058

Email: parliament.group3@gmail.com

บรรณานุกรม

- กรมควบคุมมลพิษ. (2557). **โครงการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมและภาวะมลพิษ กรณีการขนส่งสินค้าบริเวณ
เกาะสีชังเพื่อประเมินศักยภาพและผลกระทบสิ่งแวดล้อมในการเป็นเขตขนส่งสินค้าระดับ
ภูมิภาคเพื่อรองรับการขยายตัวของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน**. สืบค้น 4 มีนาคม 2563 จาก
<http://infofile.pcd.go.th/mgt/SichangCompleteReport.pdf?CFID=2587405&CFTOKEN=63676164>
- _____. (2560ก). **เกร็ดความรู้มลพิษทางทะเล**. สืบค้น 3 มีนาคม 2563
จาก http://www.pcd.go.th/info_serv/water_marine.html
- _____. (2560ข). **เกาะสีชัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี**. สืบค้น 3 มีนาคม 2563
จาก http://www.pcd.go.th/public/Publications/file/wsthaz60_annual.pdf
- กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. (2562). **ราชกิจจานุเบกษา ออกประกาศห้ามทิ้งขยะพื้ที่เกาะสีชัง พื้นที่สภาพเดิม**.
สืบค้น 19 พฤษภาคม 2563 จาก <https://www.dmc.go.th/detailAll/32908/nws/16>
- กรมเจ้าท่า. (2551). **โครงการ : จัดการของเสียของท่าเรือไทย**. สืบค้น 4 มีนาคม 2563 จาก
<http://www.md.go.th/md/index.php/2014-01-19-05-02-28/2016-07-25-03-15-33/2016-11-23-07-48-12/--68/2821--executive-summary-report-eng-1>
- คณะกรรมการการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภานิติบัญญัติแห่งชาติ. (25 มีนาคม 2561).
**รายงานสรุปผลการเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและ
ชายฝั่ง และติดตามการแก้ไขปัญหามลพิษจากการขนถ่ายสินค้าในทะเล ระหว่างอำเภอเกาะสีชัง
กับอำเภอศรีราชา ณ จังหวัดชลบุรี**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- คณะอนุกรรมการการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่ง. (15 กุมภาพันธ์ 2560).
สรุปผลการเดินทางไปศึกษาดูงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- จิตติชัย รุจนกนกนาฏ. (2561). **ระบบการขนส่ง**. กรุงเทพฯ: สถาบันขนส่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เฉลิมพงษ์ เสนารักษ์. (2559). **การรับอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการป้องกันมลพิษจากเรือ
เพื่อการจัดการขยะจากเรือในท่าเรือแหลมฉบัง : กรณีความร่วมมือของธุรกิจการขนส่งทางเรือ**.
สืบค้น 5 มีนาคม 2563 จาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/52399>
- ชลธิศ รันสินโย. (2562). **มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการปล่อยทิ้งขยะจากปฏิบัติการของ
เรือเดินทะเล LEGAL MEASURES FOR THE CONTROL OF GARBAGE DISCHARGE FROM
SHIP OPERATIONS**. สืบค้น 6 มีนาคม 2563 จาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/gradlawtjournal/article/download/138406/138631/>

เทศบาลตำบลเกาะสีชัง. (2561ก). **ข้อมูลทั่วไป**. สืบค้น 6 มีนาคม 2563 จาก

<https://www.kohsichang.go.th>

_____. (2561ข). **ประวัติเทศบาลตำบลเกาะสีชัง**. สืบค้น 6 มีนาคม 2563 จาก

<https://www.kohsichang.go.th/>

ลัทธิวี ปรีชัชย. (2557). **การจัดการมูลฝอยบนเรือ และทำเทียบเรือจากกิจกรรมบริการท่องเที่ยวต้นน้ำลึกลับบริเวณหมู่เกาะราชา ที่ขึ้นฝั่ง ณ ทำเทียบเรืออ่าวฉลอง อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต**.

สืบค้น 6 มีนาคม 2563 จาก <http://kb.psu.ac.th/psukb/handle/2010/9892>

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (15 มีนาคม 2555). **รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 24 ปีที่ 1 ครั้งที่ 23 (สมัยสามัญนิติบัญญัติ)** (น. 161). กรุงเทพฯ: กองการพิมพ์.

_____. (20 กันยายน 2556). **รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 24 ปีที่ 3 ครั้งที่ 11 (สมัยสามัญทั่วไป)** (น. 137). กรุงเทพฯ: กองการพิมพ์.

_____. (2 มิถุนายน 2559). **รายงานการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ ครั้งที่ 42/2558 เป็นพิเศษ** (น. 85). กรุงเทพฯ: กองการพิมพ์.

_____. (2561). **โครงการส่งเสริมและสนับสนุนความเป็นพลเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตย เพื่อพัฒนาประเทศไทยให้ยั่งยืน กิจกรรมยุวชนประชาธิปไตย ประจำปี 2561**. สืบค้น 10 มิถุนายน 2562 จาก <https://www.parliament.go.th/dyouth/>

สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 13 (ชลบุรี). (2562). **กฎหมายเกี่ยวกับ “การบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเล”**.

สืบค้น 6 มีนาคม 2563 จาก <http://reo13.mnre.go.th/th/news/detail/8294>

สำราญ ทองเล็ก. (2551). **การจัดการกิจการพาณิชย์นาวี**. กรุงเทพฯ: แสงดาว.